

Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου

Categories : [ΘΕΟΛΟΓΙΑ](#)

Date : 19 Φεβρουαρίου, 2021

Σήμερα, **Κυριακή του Τελώνου και του Φαρισαίου**, με τη βοήθεια του Θεού, **αρχίζουμε το Τριώδιο**. Πολλοί από τους θεοφόρους Πατέρες μας, που κατείχαν την τέχνη της μουσικής, φωτιζόμενοι από το Άγιο Πνεύμα μελοποίησαν εξαιρετα και όπως έπρεπε τις ωδές του Τριωδίου.

Πρώτος επινόησε το τριώδιο, δηλαδή κανόνα με τρεις ωδές, ο μεγάλος ποιητής **Κοσμάς** για την αγία και μεγάλη εβδομάδα των Παθών του Κυρίου μας Ιησού Χριστού, κάνοντας την ακροστιχίδα των τροπαρίων του από την ονομασία της κάθε μιας ημέρας. Μετά απ' αυτόν και οι άλλοι άγιοι πατέρες, και περισσότερο **ο Θεόδωρος και ο Ιωσήφ οι Στουδίτες**, μιμούμενοι εκείνον τον ιερό Κοσμά, έκαναν και αυτοί τριώδια για τις άλλες έξι εβδομάδες της Τεσσαρακοστής, τα οποία αμέσως παρέδωσαν στο δικό τους μοναστήρι, του Στουδίου.

Επειδή, λοιπόν, πρώτη μέρα της εβδομάδας είναι η Κυριακή, ως αναστάσιμη, και η Κυριακή είναι και πρώτη και όγδοη και τελευταία, γι' αυτό και οι πατέρες όρισαν σοφότατα τη Δευτέρα να λέγεται η πρώτη ωδή, την Τρίτη η δεύτερη ωδή, την Τετάρτη η τρίτη ωδή, την Πέμπτη η τέταρτη ωδή, την Παρασκευή η πέμπτη ωδή και το Σάββατο η έκτη και η έβδομη και οι άλλες δύο ωδές, η όγδοη και η ένατη, τις οποίες ως κυριότερες έχουν και οι άλλες μέρες της εβδομάδας. Έτσι όρισε και ο θείος Κοσμάς για το Μεγάλο Σάββατο, κάνοντας εκεί τετραώδιο, αν και αργότερα ο βασιλιάς Λέων ο σοφός διέταξε τον Μάρκο επίσκοπο Ιδρούντος και έφτιαξε πλήρη κανόνα. Τριώδιο ωστόσο ονομάζεται καταχρηστικά, επειδή δεν έχει παντού τριώδια, αλλά έχει και ολόκληρους κανόνες. Όμως πήρε αυτή την ονομασία, κατά τη γνώμη μου, είτε επειδή τα τριώδια είναι περισσότερα από τους ολόκληρους κανόνες είτε γιατί πρώτα έγιναν τα τριώδια της Μεγάλης Εβδομάδας, όπως είπαμε.

Ο σκοπός των αγίων πατέρων μας με το βιβλίο του Τριωδίου είναι να υπευθυμίσουν με συντομία σε όλους όλη την ευεργεσία που έκανε ο Θεός από την αρχή σ' εμάς: πώς δηλαδή πλασθήκαμε από τον Θεό και πώς διωχθήκαμε από την τρυφή του Παραδείσου εξαιτίας του φθόνου του αρχέκακου φιδιού και εχθρού, με το να αθετήσουμε την εντολή που μας δόθηκε για να δοκιμαστούμε, και μέναμε διωγμένοι από τα αγαθά του παραδείσου και βρισκόμασταν κάτω από την εξουσία του διαβόλου· πώς ο Υιός και Λόγος του Θεού, από ευσπλαχνία και συμπάθεια, κατέβηκε από τους ουρανούς και κατοίκησε στην Παρθένο και έγινε άνθρωπος για χάρη μας, και με την ίδια του τη ζωή, με το παράδειγμα της άκρας του ταπεινώσεως, της νηστείας, της αποχής από τα κακά και με τις υπόλοιπες πράξεις

του, έδειξε σε όλους εμάς την ανάβαση στους ουρανούς· πώς επιπλέον έπαθε, δηλαδή πέθανε, και αναστήθηκε και πάλι ανέβηκε στους ουρανούς και έστειλε το Άγιο Πνεύμα στους αγίους μαθητές και αποστόλους του και πώς κηρύχθηκε από αυτούς Υιός του Θεού και Θεός τέλειος κατά πάντα, και τι έκαναν οι άγιοι απόστολοι με τη χάρη του παναγίου Πνεύματος, και ότι με το κήρυγμά τους σύναξαν από τα πέρατα της οικουμένης όλους τους αγίους και αναπλήρωσαν τον άνω κόσμο, πράγμα που από την αρχή ήταν ο σκοπός τού Θεού που μας δημιούργησε.

Με λίγα λόγια, λοιπόν, αυτός είναι ο σκοπός του Τριωδίου. **Οι τρεις τώρα πρώτες εορτές**, του Τελώνου και του Φαρισαίου, του Ασώτου και της Δευτέρας Παρουσίας, επινοήθηκαν από τους αγίους πατέρες ως μια **προγύμναση και παρακίνηση**, για να γίνουμε έτοιμοι για τους πνευματικούς αγώνες των νηστειών.

Πρώτα-πρώτα μας παρουσιάζουν την **παραβολή του Τελώνου και του Φαρισαίου** και ονομάζουν την εβδομάδα «Προφώνηση». Οι άγιοι πατέρες δηλαδή προσαλπίζουν, προαναγγέλλουν τη μάχη που θα κάνουμε εναντίον των δαιμόνων κατά τη αγία Τεσσαρακοστή, έτσι ώστε, αν στις ψυχές μας υπάρχει κάποιο παλιό πάθος, να το καθαρίσουμε, και αν μας λείπει κάποιο καλό, να σπεύσουμε να το αποκτήσουμε, και να οπλιστούμε όπως πρέπει, ώστε έτοιμοι να προχωρήσουμε στους αγώνες της νηστείας.

Και επειδή **το πρώτο όπλο για την αρετή είναι η μεταμέλεια και η ταπείνωση**, και το μεγαλύτερο εμπόδιό της η αλαζονεία και η υπερηφάνεια, οι άγιοι πατέρες παρουσιάζουν πρώτη-πρώτη την παρούσα αξιόπιστη παραβολή από το ιερό Ευαγγέλιο (Λουκ. 18:10-14). Και **με τον Φαρισαίο μάς προτρέπουν να αποβάλουμε το πάθος της αλαζονείας και της υπερηφάνειας, ενώ με τον Τελώνη, να επιδιώκουμε την ταπείνωση και τη μετάνοια**. Συμβουλεύουν δηλαδή οι άγιοι, κανέναν να μην υπερηφανεύεται για τα κατορθώματά του και καταφρονεί τον πλησίον του, αλλά πάντοτε να είναι ταπεινός, γιατί, όπως λέει η Γραφή, «ο Κύριος αντιτάσσεται στους υπερήφανους, ενώ στους ταπεινούς δίνει χάρη» (Παροιμ. 3:34, Ιακ. 4:6). Γιατί **είναι καλύτερος ένας αμαρτωλός που μετανοεί παρά ένας ενάρετος που υπερηφανεύεται**. Γι' αυτό ο Κύριος είπε για τους δύο αυτούς, ότι ο Τελώνης έφυγε δικαιωμένος και όχι ο Φαρισαίος.

Η παραβολή, λοιπόν, φανερώνει ότι **κανείς δεν πρέπει να υπερηφανεύεται ακόμη και αν έχει αρετές, αλλά πάντοτε να ταπεινώνεται και να παρακαλεί από το βάθος της ψυχής του τον Θεό, ακόμη και αν έπεσε στις χειρότερες αμαρτίες, γιατί δεν είναι μακριά από τη σωτηρία**.

Τελώνης τώρα ήταν αυτός που αγόραζε από τους άρχοντες τους φόρους και με την είσπραξή τους αισχροκερδούσε από υπερβολική αδικία. Φαρισαίος σημαίνει αποκομμένος από τους άλλους και ανώτερός τους τάχα ως προς τη γνώση.

Σαδδουκαίος, τέλος, από το όνομα κάποιου Σαδώκ, σημαίνει δίκαιος, γιατί στα εβραϊκά σεδέκ είναι η δικαιοσύνη. Γιατί στους Εβραίους υπήρχαν τρεις αιρέσεις, οι Εσσαίοι, οι Φαρισαίοι και οι Σαδδουκαίοι -οι τελευταίοι δεν δέχονταν ούτε την ανάσταση των νεκρών, ούτε ότι υπάρχει άγγελος ή πνεύμα.

(Διασκευή για την Κ.Ο. του κειμένου του Τριωδίου με τη βοήθεια και της μετάφρασης του αγίου Αθανασίου του Παρίου που περιέχεται στο βιβλίο Νέον Λειμωνάριον, Βενετία 1819, σελ. 269)

(Πηγή ηλ. κειμένου: koinoniaorthodoxias.org)